

RÂNDUNICA

FÓIE LITERARĂ-BELETRISTICĂ.

APARE

IN SIBIIU, DE TREI ORI PE LUNĂ.

PROPRIETAR-EDITOR ȘI REDACTOR

SILVESTRU MOLDOVAN.

SUMARUL:

Jertfa lui Păcală	P. Dulfu.
Așa a fost să fie	Marg. Moldovan.
Răpit de visuri	Petrea dela Cluș.
Drițu	Brebenel.
Trece vremea	O. Bocca.
Tipuri caracteristice	De Theophrast.
Scire literară	—
Feliurite	* * *

Apare:
în 10, 20 și 30 a fiecărei luni.

Abonamentul:
Pe an 6 fl., pe jumătate de an 3 fl., pe pătrar de an 1.70 fl.
Pentru România și străinătate pe an 16 franci.

Proprietar-editor și redactor Silvestru Moldovan.

JERTFA LUI PĂCALĂ.

— Fragment. —

Pe când frați-i printre lucruri scotoceau cu gând să ia
Ce-or găsi mai scump. Păcală la 'nceput sta și-i privea.
Dar de-odată, ce se vadă?... într'un sac... numai tămâie!...
„Lucru sfânt. Păcat pe mână de tâlhari ca să rămâie.
„Iau io sacu-acesta“, — și dîse. Și din căte-au fost lăsat
Hoți-acolo, alt nimică, — dór atât el a luat...
Apoi când simți că glóta de tâlhari s'ntórce iar
La grămada de scumpeturi. — ce făcú?... De sub stejar
Hai! cu sacu pe spinare apucă la dël în sus
Prin desis pe-o cărăruie (pe când frați-i, cum am spus,
Cu fugitul din greșală p'altă cale-au nimerit).
Și-a tot mers la dël Păcală, nóptea 'ntregă-a tot suit,
Fără să 'ntelnească 'n drumu-i decât codrii deși pustii...
Ér pe cer când se iviră dorile trandafirii,
Sē vëdu ajuns pe vërful nalt, rotund, al unui munte.
Și cu măneca ștergëndu-și nădușela de pe frunte,

Își rotî 'mprejur de-acolo preste dëluri ochii sei,
Preste șesuri inverđite, preste 'nfloritóre vâi...
„Ce frumos! O, Dómne! fie prea mărit al t'eu sfânt nume.
„Mare ești! și minunate-s câte le-ai zidit pe lume!...“
Dise, și punënd jos sacul cu tămâie la o parte,
Prinse-a stringe crăci, găteje, — de pe-aprópe, de departe,
Păn' ce se făcură multe, o grămadă... Apoi scóse
Dela brău pe loc amnarul luciu, cremenea virtósă,
Și dintr'ensa cu amnarul scăpărând schintei pe iască,
Dete foc grămedii... Para începu să pâlpiască
Veselă, crescënd într'una, — stêlp de foc înalt, roșatec
Păn' ce prefăcu movila cea de lemne în jărătec...
Ér Păcal' atunci cu mâna sacu 'n sus îl ridică,
Și tămâia tótă, tótă, pe jărătec o turnă.
Șfărăia pe foc tămâia, și din ea un sul de fum
Gros se 'naltă deodată, păn' la cer făcëndu-și drum.

„Éc'asa“ gândea Păcală, stând de-o parte, — și zimbea
Urmărind cu ochii fumul înspre cer cum se suia...
„Ce e jertfa de tămâie, ce ardënd în sərbători
„Pe la slușbe prin biserici am vëdut adese-ori,

„Cu-ale lor cãntări când popii preamărese pe Dummedeu?
„E nimic pe lângă-acesta!...“

Dar pe când în gândul s'eu
Își dîcea așa, d'odată: ce se vadă?... O, minune!

Ceru 'n față-i se deschise, roș — cum nu se poate spune —
 Și de sus un ânger cu-aripi și cu fața lucitoare,
 Cum în faptul dimineții e lumina cea de sôre,
 Coborî nainte-i vesel, și-i grăi cu dulce graiu:
 „Bucură-te ați Păcală! că din ceruri, dela raiu,
 „Insuși făcătorul lumii m'a trimis aici pe mine:
 „Dumnezeu din cer, prea bunul. S' vorbescă vrea cu tine;
 „Vin! am să te duc la densusl...“

Și abia el isprăvesce

Aste vorbe, haid'! Păcală numai ce se pomenesce
 Că începe să se 'nalte (ridicat sus ca d'un vânt,
 Ca și când ar fi cu-aripi), înspre cer de pe pământ.
 Și nălțându-se într'una, îndurēt când se uită
 Tot mai mititel pământul îl vedea în urma sa.
 Satele-i păreau mici cuiburi, munții niște moșorôie,
 Rîurile șerpi ce 'n mersul lor prin erbă se 'ncovôie.
 Er pe urmă din vedere-i, și mai sus când a ajuns.
 Se pierdu de tot pământul, ca 'ntr'o negară ascuns,
 Și în sboru-i prin vîzduhuri ochii sei nu mai zăreau
 Decât stele și luceferi ce în cale-i străluciau.
 Și atât de-aprôpe 'n mersu-i ajunsese el de stele,
 Încât le-atîngea cu mâna, și ar fi putut din ele
 Să culgă ori și câte, numai dac'avea plăcere...
 Er ajuns mai sus de stele, de odată în vedere
 Îi rêsare o lumină strălucită, orbitore,
 Mult mai vie, mai frumoasă, ca lumina cea de sôre
 Pasă-mi-te-aici în rađe de lumină învîscut
 Se afla locașul celui care tôte le-a făcut.

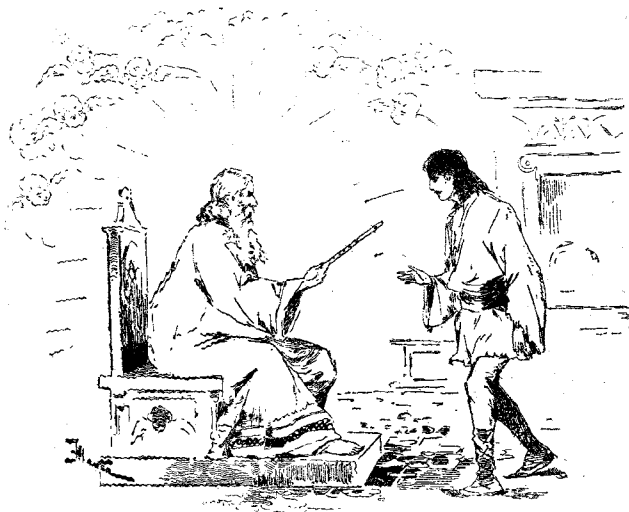
Cum, pe unde mai trecu el, n'a putut de loc să vadă,
 Căci vederea i-o luase strălucirea cea de rađe.
 Și de-odat' oprit de-o mână nevêđută 'n sborul său,
 Se trezesce față 'n față stând cu bunul Dumnezeu.
 Ziditorul lumii, palid, sta p'un scaun răđimat,
 Și de îngeri fără număr se vedea încunjarat.

Er în față-i fără veste când se pomeni Păcală,
 Ca 'nlemnit pe loc rămase de mirare și sfială.
 Dumnezeu vedendu-i téma: „Vino“ începu să-i dîcă,
 „Bun sosit la noi, băete! Hai, să nu ai nici o frică.
 „Jertfa ta de ađi, Păcală, cu plăcutul ei miros,
 „Mi-a făcut un mare bine; m'a făcut veđi sănêtos:
 „Căci eram bolnav de-o bôlă, cărei nu-i dedeam de léc.
 „Pentru-acésta spune-mi, ție eu ce bine ađi să-ți fac?
 „Uită-te 'mprejur pe-aicea. Voiu un dar a-ți dărui.
 „Cere-mi ori-ce-ți place ție: ruga ție se va 'mplini...“

De aceste vorbe blânde și frumoșe 'mbărbătat,
 Se uită 'mprejur Păcală prin locașul minunat.
 Ce era p'acolo, Dômnne! câte lucruri de minune:
 Nu-i condeiu ca să le scrie, nici graiu să le pôtă spune!
 Și d'odată, printre-atâtea frumuseți dumnezeesce
 Dând cu ochii de un fluer, cum sunt cele ciobănesci,
 Dîse: „Dômnne! pentru jertfa ce adusuți-am ađi ție,
 „Dela tine sănêtate, altă n'asteptam să-mi vie.
 „Dacă vrei cu tôte-acestea vre-un dar să-mi dai din cer,
 „Fluerul din colț, de colo, — alt nimica, eu nu-ți cer“.

Dumnezeu, când auđi'ta, că un fluer densusl cere,
 Și că altceva nimică nu vrea. rise cu plăcere,
 Și-i rêsponse: „Cum se pôte? In locașul meu măret
 „Nu găsesci să-mi ceri tu ôre nici un lucru mai de preț?
 „Ia gândește-te mai bine: vrei traiu lung? vrei bani? averi?
 „Vrei mărîre n'ntrecută? Vrei a raiului plăceri?...
 „Haide, spune-mi! căci eu doră am putere, când voese,
 „Celui care-mi face-un bine ori-ce dor să-i împlinesc.“

Er Păcală: „O, stăpâne! cuvêntă cu glas smerit,
 „S'am un fluer ca acesta de copil înc'am dorit.
 „Dacă vrei să-mi faci plăcere, dă-mi-l ș'o să-ți mulțămese
 „Alt-ceva nimic, prea sfinte, ȗeu, nimic eu nu doresc...“

Auđînd acestea Domnul, ce să facă?... Porunci
 Fluerul să i s'aducă, apoi: „Na-ți-l' i grăi.
 „Dacă nu vrei alte celea, ia-ți deci fluerul și dute...“

Și cu-acestea din locașul cu intrările pierdute
 În noiamuri de lumină er sburând se pomeni,
 Și în jos urmându-și calea, pe pământ el er veni:
 Multămit până 'n adêncul inimei de scumpul dar,
 Ce din cer cu mâna-i sfântă Dumnezeu i-l dete chiar.

P. Dulfu.

AȘA A FOST SĂ FIE.

Novelă.

(Urmare.)

Margareta Moldovan.

Augustin rămase ca întelenit, cugeta că mamă-sa móre și — rămâne cu păcatul acesta neiertat pe cap. — Cum îi rămânea atunci conștiința lui?

Incetul cu incetul respirațiunea bolnavei deveni érași mai regulată și își veni la fire.

Augustin nu putea dice un singur cuvânt. Ce mai și putea el să-i spună, căci toate vorbele lui venite din simț, îi causeră durere.

— Hotăresce-te fétul meu — dice bolnava cu voce slabă de tot — alegeți una din două... ai pe Mărióra... atunci... atunci rămăi cu un păcat mare pe inimă, și îți atragi mânia mamei tale... până... dincolo... de mormânt.

Urmă o pauză apoi continuă:

— Implinesci dorința mamei tale... care ar trebui să fie mai presus de toate, căci ea... îți-a dat viața... ea te-a crescut... atunci nu ai pe Mărióra pe fata... aceea simplă... care a umblat numai... ca să îți câștige amorul... să își poți satisface aspirațiilor ei... și să poți trăi într'o altă lume mai plăcută... mai aventuriósă... Alegeți acum...

Augustin își simțea inima sfășiindu-i-se și nimerindu-i-se totă fericirea. O durere, o jale mare îi cuprinsese inima, și ceea ce n'a făcut încă nici când, a început a plânge. Își scóse mâna din ale mamei sale și acoperindu-și fața plângea dureros. Totă durerea lui, viața perdută, ursita, toate-tóte erau concentrate în plânsul acesta.

Dómna Vlad îl ficsa cu privire rece, căci scia, că plânsul acela nu e altceva, decât căință pentru zădărnicierea viitoriului imaginat de el.

În peptul lui Augustin se născu o luptă internă pe mórte și viață.

Un timp óre care se făcu tăcere.

Augustin vërsa lacrimi, ca un băiat, care se vede oprit, dela ce-i este mai plăcut lui. Nu se putea hotări, ce se facă.

Să las pe Mărióra — gândea el — e întocmai, ca și când așa vedea fericirea înaintea mea pe o cale, ér eu, nerodul apuc pe calea opusă, îmi las fericirea și apuc pe calea nefericirii. — Să îmi leg viața de Lucreția? Ha! Nu se póte! — În ce stare tristă am ajuns! Să nu pot eu convinge pe mama, despre iubirea noastră sinceră... ce lucru fatal al sorții! Sunt nenorocit — perdut.

Fața lui era în momentele aceste de o palóre mortală, în urmă se vèdù pe ea o rezoluție forțată.

Dacă e așa — își gândi el — dacă sunt astfel prigonit și urgisit de sórte, las să mă osindesc, să beau cupa veninului până în fund. Mama cere logodirea, ei, să o fac. Celelalte le las pe mâna sorții... Ultima dorință astfel i-aș împlini-o.

Își sterse lacrimile de pe față și cu ton rezolut dar dureros întrepruse tăcerea.

— Ca să fii liniștită mamă dragă, m'am decis să îți împlinesc dorința, — mă logodesc.

Dómna Vlad îl prinse de după gât și îl sărută pe frunte între lacrimi de bucurie.

— Acum dute dragul mamei la ea... îi cere mâna, ea... să va simți fericită.

După prânz dómna Vlad se simțea slăbită de tot, abia își ridica pleópele lăncede și obosite.

Augustin veni și se aședă lângă patul ei, trist și petrecut în gânduri.

— Augustine — dice bolnava cu voce aprópe stinsă — nu mai pot... trimite la ea să vină mai curând... mă simt slabă și...

Augustin nu mai ascultă la vorbele celelalte, eși cu cea mai adencă suferință, se trimită după Lucreția.

Să întórse imediat la patul mamei sale.

Era năcăjit acum pe mamă-sa, dar cu tot năcazul și pe lângă toate că vèdù, cum mamă-sa voiesce să-i nimicéscă fericirea, tot era intristat în inimă, vèdënd-o în momentele acele așa slabă. Vedea el că clipele vieții ei sunt numérate, pentru aceea simțea durerea mai tare, căci deodată cu mórtea acelei ființe neajutorate acum, rămânea singur, pribeag în lumea largă. Pare-că se simțea înainte orfan și totul în jurul său se părea, că-i șueră a pustiu.

Fiori îi treceau prin corp și la ori ce sgomot tresărea.

Nu trecu un sfert de óră și sosi Lucreția cu mamă-sa. Ele erau mai mult vesele, decât serióse. Sudori reci îl cuprinsese pe Augustin, când le vèdù.

Precum așteptă un reufăcător cetirea sentinței de mórte, așa aștepta Augustin momentul, în care să i se nimicéscă conștiința și toate iluziunile vieții sale. În primul moment ar fi voit să nu mai existe, dar în imaginație îi se arată fața blândă a Măriórei, privirile ei pètrundétóre, și deodată îi se născu o nouă poftă de viață.

Vreau să trăiesc, — își dice atunci — vreau să o privesc ca pe o cadră, ca pe o iconă sfântă. Asta nu mi-o póte opri nimeni.

Era desperat.

Intr'aceste bolnava își adună toate puterile și făcu semn să se apropie toți trei de pat.

— V'am chemat — dice ea cu voce stinsă — ca să vă dau binecuvântarea mea... părintéscă. Înainte de a muri vreau să vă vèd logodiți... dar ca să aibă logodirea legătură... mai strinsă între voi... trimiteți îndată după preot... și după martori...

Făcu apoi semn să scótă de sub perină șatula ce era acolo.

— Aici vă sunt inelele...

Augustin sta ca o statuă fără nici o mișcare.

Dómna Oprea cu bucuria cea mai mare în inimă, făcu dispoziții spre a se chema preotul și ca martori pe Grangul și pe pretorul Prosoc, unchiul Lucreției. Totă seriositatea pe care se silea să o arate, era forțată, în adevér îi ridea inima de isbândă, căci demult cocea ea planul acesta de căsătorie. Acum apoi îl vèdù încâtva realizat.

Lucreția sta cam nedumerită la patul bolnavei. Din când, în când își arunca privirile la Augustin, care sta tot cu capul plecat, și perdut în gânduri. Până nu îl privia pe el, inima ei era plină de bucurie, căci îl iubea cu tot focul inimei. Câte lacrimi a vërsat din cauza purtării lui rece față de ea, și câte nopți de in-

somnie a petrecut de când i-a vorbit d^omna Vlad de căsătoria, ce voia să o facă între ei. Mai apoi fericirea, care și-o imagina, ca soție a lui Vlad, toate acestea erau prea multe pentru inima ei fragedă. Când se uita îns^u la el și îl vedea cum stă nemișcat cu capul plecat și mâinile încrucișate, îi părea, că se pune un v^{el} des preste toate fantasiile și planurile ei, sau îi păreau foarte depărtate și calea ce ducea la ele, îi se infățișă spin^osă — nesigură. În alt moment își explica starea ac^osta tristă, abătută a lui Augustin, ca provenită din îngrigirea pentru mama sa. O t^usă slabă a bolnavei îi trezi pe am^ondoi din starea ac^osta sufletescă. Să apropiară de ea.

— Unde-i preotul?

— Încă n'a venit, — răspunse Lucreția.

— O D^omne, D^omne, încur^ond . . . nu mai pot, vai . . . nu vin?

— Îndată au să vină — dișe d^omna Oprea.

— Veniți mai apr^ope . . . nu mai pot . . . o D^omne . . . dă-mi putere . . . pe un minut măcar . . . Unde v^e sunt

ine . . . le . . . le, . . . luați-le iu-te, iute . . . așa . . . Dumne-
deu v^e . . . binecuvinte dragii mei . . . fiți fericiți . . . Tu
Augustine . . . fi înț^e. . . lept lasă-te . . . de . . . de Mări-
o^ora, . . . Lucreția îi . . . bună și . . . iu . . . besce, . . . vei
fi . . . feri . . . cit. Aci să opri, căci vocea i se opri în
grumazi.

În momentul acesta intrară preotul, Grangul și
Prosoc tot într'un suflet.

Bolnava își deschise ochii și aruncă o privire lungă
stinsă asupra lor, apoi își reluă încă odată toate puterile
și dișe:

— Las . . . blăstăm . . . asupra fetei . . . aceleia . . .
care va ză-dărni-ci căsă-toria a-cesto-ra . . . Să nu ai-bă
odihnă . . . sufle- . . . tescă . . . în veci . . . Mări-o^ora, . . .
ace-ea . . . să fie . . . mai . . . ales . . . pri . . . go . . . ni . . . tă de
. . . blăs-tăm^ul . . . meu . . . A-cum . . . mor . . . în-des-tu-
li-tă . . . căci mi-am a-juns sco-o-pul. Să mai auđi un
hor^eit nădușit și respirațiunea i se opri, își mai întorse
odată ochii spre Augustin și Lucreția, apoi îi închise
pentru totdeuna. (Va urma.)

RĂPIT DE VISURI . . .

*Răpit de visuri nebunatic
M'am întrebat de ce nu pot
Să-ți am întreg'a ta ființă
Să-ți am și sufletul tău tot?*

*M'am întrebat de ce-mi dispare
Atât de tainic umbra ta, —
Er dacă-mi pieri, de ce vre-odată
Eu nu mai pot a te uita?*

*Și o, de câte-ori deplâns-am
Ființa ta în jalnic grai!
Măcar că știu, că intrupare
Mai mult nici când tu n'o să ai.*

*E numai ultima căință
V^ersată 'n tristul tău suspin
Ce-mi mai vibr^eză pe la g^emuri
În nopți când sunt cernut de chin!*

*Er chipul tău, e numai umbră
Din al abisului noian,
Și c'o să-mi pot topi simțirea
La siml lui, nu cred! . . . E 'n van! . . .*

*Sau nu trec toate în ț^erină?
Sau nu se spulberă în v^ent
Și cea mai blândă adiere
A dragostilor pe pământ?!*

*O, da, . . . Nimicul cere-și erăși
Nimicul s^eu ce-a conceput;
Er după un mort auđi bocirea:
„El nu mai e, el s'a pierdut“.*

*În v^ent s'a spulberat și chipul
Ce-atât de mult am adorat,
Și-a lui ființă în ț^erină
Trecând, el d^orme dus, uitat . . .*

*Er dacă tot mai plâng în nopțe
Când îți v^eđ umbra surid^end,
E că tu tot mai ești stăpână
Pe-a mea ființă, pe-al meu gând.*

*Și vecinic o să-ți plâng iubirea
Ce-atât de mult m'a lănțuit;
Abia când voi fi mort, mai p^ote
Să-mi uit cu tine, c'am trăit!*

Petrea dela Cluj.

DRITU.

(Urmare.)

De Brebenel.

Din crepatul diorilor până pe amurgite, în curtea nenii
Pătu era ca în t^erg, apoi Drițu lucra, cu capul gol
cu mânețile suflcate — diua întregă.

Numai când baba Marie, mama Drițului, Pă-
t^oica, cu șurțul suines într'un corn, cu c^oda v^elitorii
dată „de-a căt^eua“ preste cap, scuturându-și mâinile de
făină albă ca zăpada, eșea în pragul ușei și striga: An-
d^oreutu mamii, hai să m^oncăm, — atunci Drițu punea
din mână barda, răjușul, dalta, sfredelul, tesla, ferestrelul

sau cuțit^oia, descingea șurțul de piele și eșea la crepla
fântăni de să spăla. Apoi mergea la masă cu inima
mulțăm^oită a omului, care scie că a plătit m^oncarea
și e vrednic de ea.

Cum pășea pragul ușei spre masă, nenea Pătu
scotea dintre dinți pipa lui cea scorbor^osă cu țese de
cânepă și cu imanea de călți, o punea pe cuptoriu și
încrucișând mâinile dișea: „Drăguț, dulce D^omne, sfânt
Tatăl nostru, sfint^escă-să prea sfânt numele sfinției tale

... și mai incolo, până la „și il izbăvesce Dómne de cel rău“. Apoi toți să aședau în jurul blidului cu mâncarea...

Și cu „Dómne, mulțămescu-ți sfântule, că ne-ai dat bunule și ne-ai hrănit milostivule“ nenea Pătu ridică masa.

Er Drițu, își scotea de pe turécul cismeii pipa lui cea bulbucată de nuc, cu țeve de vișin și cu imaneaua de os, o scutura în palmă, o destupa și îndopându-o cu tăbac de fôie ca pe o găscă jidovescă, îi indesa apoi sub coperiș, cu dosul unghii dela degetul cel mare un cărbune cât o stea, și închidând coperișul eșea afară pufăind nori de fum, ca hornul unei mașini dela carul de foc.

Și punându-se la povești cu ómenii rămași afară și cu cei de nou sosiți resuffa binișor, apoi după ce își mântuia porția din pipă, se punea din nou pe lucru și dai bătea ca și mai înainte.

A trebuit în urmă să-și ea ajutor ca să pótă birui tot lucrul ce i se aducea chiar din satele vecine, pe unde i-a mers vorba, ce fel de meșter este el.

Și cum se nu-i mērgă vestea!

Îți incheia róta, de gândeai că-i crescută; îți cio-plea grindeiele de sclikeau unsuros ca săpunul; îți trăgea părcane din cuțitôia cea cu măsele, de părea că-s chindisite și îți oblicea plasul la plug de puteai ara fără fer.

Apoi când îți făcea Drițu un rēsboiu era prepes-tenie. Ți-l brodea din chiutori de țesea aprópe singur și bătea pánza ca scândura.

Mai ales era minune că Drițu, la rēsboiu, a făcut altă rēnduială de slobozit natra. În locul sulului cu gă-uri la cap și cu „zavor“ lung ca o prăjină, el făcea suluri cu cărigă, căriga avea trepte scobite, ér în trepte scăpăta un „cal“ de lemn, de grumazul căruia era legată o sfóră, care ducea până la mâna țesătorei. Și lucru ușor: umplându-se „spațiu“, țesătorea n'avea lipsă să iasă din rēsboiu să sloboză din zavor, ci trăgea numai de sforicică, ér piciorul calului, după tre- buință, una, două sau mai multe trepte și natra curge pe sul la vale ca apă. Apoi muierea împinge itele cu- scriptiții înapoi și pe lucru mai departe.

Apoi de ce necaz n'a scăpat Drițu pe muierile la urzitul pánzelor. Cu două fire ce se deșirau de pe două gheme aședate unul într'o căldare, celalalt într'un ciur, alerga biata muere de-a lungul gardului până ameția. Și ce necaz când era vremea ploioasă? Trebuia să se pitule prin șură și acolo să urzescă pe păreții graj- dului. Drițu însă făcea urzitóre nouă. Le aședa în casă și muerea putea să urzescă până și de pe douăspre- dece mosóră, cu douăspredece fire deodată, stând lo- cului și învêrtind din mână urzitórea implântată cu capul de jos într'un butuc, ér cu celalalt în grinda casei.

Până și copiilor le-a ușurat Drițu traiul pe timpul rēsboiului, căci i-a scăpat de socala cea migălôsă, scor- nind pentru facerea țevilor de suveică, o róta cam în chipul celor pe cari se ascut bricegele.

Astfel Drițu prin pricepere și prin hărnicie, a ajuns cel mai lăudat, fruntea ficiorilor din sat; ér mamele cari de cari se înbulzau să-l capete de ginere, și gura satului umbla ca briciu pe barbă. Ba că ia pe Măriuța lui Vasi-Rău, că are boi dela Cetatea de baltă, bivolă gata să fete, douăzeci oi fătate — și că dór de ce-i tot trimite Pățoicii mere órzene și prune grase din grădină.

Ba că ia pe Florica lui Fercheteu, că are opt sute bani rēi, la copii cei sēraci — și că dór de ce când spală Pățoica rufele, Florica alérgă cu maiul subsuórá la fântână de-i ajută la bătut.

Ba că ia mai curând pe Nuța Chimului, că are curte cu casă de pētră în mijlocul satului și e numai singurá la părinți — și apoi dór de ce la bătutul me- relor de oțet au mers la olaltă cu Drițu, Pătu și Pă- țoica în pădure și culegând, cu toții au tescuit la Ghița Tărénului și au împărțit oblu. Ba că ia pe cutare, ba că pe ceea că-i mai bună, ba că cu cealaltă se po- trivesce. Și tot așa se certau pentru Drițu, încât mama Sia de după șanț, care avea un nepot voinic — de-i mânca câinii din traistă, se năcăjea foc și dicea: Na, javrelor! Vē certati pentru un „Trulivaitēr“ ca lăeții. Par' că-i ficioru Comesului și nu mai sunt alți pe lumē. Er Drițu, frământat de javre în trei ani de țile s'a fost săturat și s'a hotărît să le astupe gura într'una.

N'a luat însă pe nici una din cele numite și ne- numite din satul lui, căci pôte era mai bine. Omul însă ajunge tot ce nu gândesc. Așa și Drițu. S'a in- ciocălat cu o fată din satul învecinat Valea-rece, și a dus o viață, de care și acum îl deplâng ómenii și ș'o plângea chiar el când își vērșă necazul cântând:

Vai maică norocul meu
L'a beut boii 'n părău
Nu sciu boii l'au beut
Ori vacile l'au pascut.

Că

Cine dice că mi bine
Mute-și casa lângă mine
Și se uite pe feréstră
Vadă-mi binele din casă.

A fost adecă Drițu chemat în satul Valea-rece să facă două șuri și a ședut acolo multă vreme. Potca lui — cine altul — l'a dus la joc și i-a săgetat inima o fată „frumușică, durdulică și la față grăsulică of!“ cu pēr galbin ca spicul grăului și mai presus de tóte cu nisce ochi vieleni ca norocul, mărunți ca piperiul, ageri ca briciul și cari slobođeau nesce priviri ascuțite ca panganetul. Când s'a uitat odată cu ei anume la Drițu, așa l'a pătruns până la bairile inimei, încât i-a venit să sbere.

Și odichnă n'a mai avut din césul acela.

Acasă la Pătu cértă cu mumă-sa, sfadă cu rudele, clevetile gurei satului tóte nu l'au putut îndupleca. Si- nefta și alta nu, odată cu capu.

Dar era greu să se pótă așa ceva face. Sinefta era legată, ce e drept cam fără voia ei, cu un june de acolo, care se ținea de ea, ca scaiul de óie.

S'a fost înțeles adecă tatăl Sineftei, Aron Terciu, cu vecinul Mateiu Țapu, toți din Valea rece, să se cus- crească. Preste socotéla asta avea Drițu să tragă dungă.

Deci, nici una, nici două, ci fugând de gurile cele de-acasă, încă a treia sară dela primejdia pățită la joc, s'a dus hotărît să pețescă pe Sinefta, apoi mamă 'ncóci, tată 'ncolo, nēmuri pe dincolo și gura satului — tréba ei. Și contrar obiceiului de a trimite pețitori, s'a dus chiar el, gura lui, căci dór era fecior, care-și putea da sama despre ce pôte și cât e vrednic.

Aron Terciu l'a ascultat, clătínând din cap. Mama Sineftei eșea și intra în casă ca o holbură, isbind una, trântind alta, ca să pricepă Aron la cătu-i; căci Drițu a picat cu pețitul ca din senin, și nici prin cap nu le-a trecut să se înțelégă de rēspuns. Er Sinefta îi trăgea pe furiș din ochiu, că să se ție.

(Va urma.)

TRECE VREMEA...

*Trece vremea făr' de veste
Și cu dânsa trec iş cu
Tot îmi pare o poveste
Ce-a fost în trecutul meu.*

*Bucurii și suvenire
Sunt izvor de-amar suris
Dulci iluzii, fericire
Umbra tristă-a unui vis.*

*Vremea trece, dar revine
Și se schimbă neîncetat,
Eu mă duc, dar dela mine,
N'ai s'aștepti să 'ntorc vre-odat'.*

O. Bocca.

TIPURI CARACTERISTICE.

Palavrăgiul.

De Theophrast.

Palavrele sunt o vorbărie multă fără nici un înțeles.

Palavrăgiul se aședă lângă unul, pe care nici nu-l cunoște și mai întâiu îi ține un panegiric asupra propriei sale neveste; apoi enumără rënd pe rënd toate plesile de bucate pe care le-a avut ađi la masă. Apoi dacă tréba merge bine, spune, că lumea din đi în đi se strică mai réu, că bucatele éráși s'au scumpit și că sunt mulți străini în oraș; mai spune apoi, că la serbătorile lui Dyonis marea éráși devine navigabilă și că

dacă Dđeu va da plóie, le va veni fórte bine fructelor de câmp; că în primăvara viitoare și-a propus să-și cultivate și el pământul; că timpurile sunt fórte grele și că Damip a aprins la misterii făclia cea mai mare; apoi enumără câte colóne are Odeonul și „ieri — dice el — am luat un purgativ“. „Óre ce đi avem ađi?“ Și „misteriele, observă el, cad în Septembrie, și în Octobree sunt Apaturiile și serbarea țărănescă a lui Dyonisos e în Decembrie“. Și ai apucat odată să-l ascultți, apoi el nu mai încétă cât e điaua de mare.

Camil B...

SCIRE LITERARĂ.

O *epopee poporală* — étă evenimentul însemnat în mișcarea noastră literară, ce ni se semnaléză din Bucuresci și despre care credem, că cetitorii nostri vor avea deja cunoscință.

Titula ei este: *Isprăvile lui Păcală; epopee poporală în 24 de cânturi.*

Isprăvile lui Păcală... Cine dintre noi n'a ascultat cu drag încă ca copil, în serile lungi de érnă, „lângă vatra cu cărbuni“, povestindu-i-sé fapte hazlii de-ale lui Păcală, a acestui „erou de caracter, de ingeniu și de moralitate“ cum îl caracteriséză fórte nimerit regretatul Simeon Manguica. Da, Păcală este un erou poporal, care pórtă o luptă nobilă cu dușmanii binelui obștese, cu ómenii réi, înșelători, asupritori, pe cari îi pedepsece, „îi învață minte“, îi învinge. nu prin forță fizică, ci prin istețimea minții sale, adecă îi păcălesce în felurite chipuri, dându-le astfel răsplată meritată.

Povestile populare, ce privesc faptele acestui erou poporal, le vom avea acum adunate la un loc, unite în un întreg și îmbrăcate în o formă poetică, prin péna desteră, stăruința și munca de mai mulți ani a simpaticului poet, a compatriotului nostru *Petru Dulfu*.

Isprăvile lui Păcală, prima epopee poporală la români, în care se va oglinda viața și caracterul poporului nostru, se nasce deci din unirea a lor două genialități: genialitatea poporului, care în povestile sale

a creat pe Păcală și cea a poetului cu reputație, care ca un artist dibaciu, adună diferite bucăți și le unesce în un întreg, dându-le formă artistică.

Ambele ne sunt garanță, că epopea din cestiune va fi o vrednică lucrare literară, prin compunerea căreia autorul, dl P. Dulfu își câștigă merite incontestabile pentru literatura noastră.

Venim deci a o recomanda cu plăcere publicului nostru cetitor.

Cartea va apăré prin luna lui August a. c. în un volum de 16—18 cóle de tipar (250—300 pag.), în stil și limbăgiu poporal, cu 54 de gravuri în text. Ea va costa în abonament pentru Austro-Ungaria 1 fl., pentru România 2 lei 50 bani, un preț fórte mic, în comparație cu estensiunea ei și cu numărósele gravuri. La librării prețul va fi 3 lei 50 bani. Abonamentul e a să trimite pe adresa d-lui P. Dulfu, profesor, Bucuresci (Strada Bateriilor, 34) până la 20 Iuniu st. v. a. c. Până la acest termin primim și noi abonamente pentru carte la redacția fóiei noastre.

În fine mai notăm, că părți din acésta lucrare s'au publicat deja, anume în „Revista nouă“ și „Vatra“ din Bucuresci, în „Familia“ ș. a. În numărul de față al „Rânduniceii“ publicăm și noi un fragment, din lucrare, în care Păcală își câștigă un fluer de mare folos pentru mai târđiu.

FELIURITE.

Una și alta.

Nebucadonozur. Săptămâna trecută diarele noastre ne-au adus scirea, că „societatea carpatină ungu-rască“ din Cluș, fiica făimosei „Culturegylet“, a botezat în revista sa „Erdély“ (Ardélul) mai multe piscuri de ale Carpaților noștri din munții Cibinului și ai Făgă-rașului cu numiri unguresci. E zădarnică această încercare, căci d. e. Surul, pe care sur l'au aflat legi-onarii lui Traian, tot Surul va rămânea, cât timp urmașii acestor legionari stăpânesc trecătorile lui și nu se va numi nici când „Koronaesucs“, Negoiul tot-deuna va nega, ca un moș Nég u al Carpaților arde-leni, că el se fie bajocorit cu uritul nume de „Király szirt“, ér Piatra Albă s'ar negri de necaz și rușine, când ar sci, că ea e silită să porțe selbatica numire de „Fehér kö“ etc.

În timpul mai nou o adevărată manie a cuprins pe unguri de-a schimonosi numele de munți, văi, riuri, etc. din ținuturile românesce, botezându-le unguresce. Încercarea acesta își are începutul mai de mult. Este sciut d. e. că Jokai a numit într'un roman al său De-tunata „Villámvágtá“ (adecă: „lovită de trăsnet“), dar numirea acesta nu s'a încetățenit și Detunata a rămas cu frumoasa sa numire românescă.

Înainte de caraghioasa „Villámvágtá“ a lui Jokai a esistat un istoric ungar, care în cercetările sale „istorice“ a ajuns la rezultatul, că nu numai totul, ce esistă prin Ardél și Ungaria e unguresc, ci mai tôte popo-rele vechi orientale au fost unguri sau înrudite de aprópe cu poporul unguresc și că Adam și Eva ase-menea unguri au fost. Căci numele Adam, ăcea el, e făcut din „ad-ám“=dă-mi ăeu, cum a grăit Adam, ce-rënd din mărul oprit, ér' Eva se derivă dela „evé“, ceea ce însemnézá: mănca.

La aceste deducțiuni „savante“ un critic i-a răs-puns, că și regele Assyriei Nebucadonozur a fost ungar, căci se compune din cuvintele unguresci: „Ne-bolondozon az ur“, ceea ce însemnézá: Nu face ne-bunii, domnule.

Munții noștri, la încercările de a le da nume ungu-resci vor răspunde cu un ecou puternic: Nebucadonozur.

* * *

O scriitoare ca gardist. Baronesa Aurora Dude-vant, care e cunoscută ca scriitoare sub numele de Georges Sand, locuia sub acest nume în Pa-ris, pe Quai Malaquais. După înființarea gardei națio-nale, primi provocarea să se presinte. Dar pentru-că scrii-tórea în loc să descurce greșala, simplu numai nu se presintă, fu judecată de cătră „Conseil de discipline“ și escortată cu forța la gardă. Pe ordinațiunea legii în acesta afacere sta scris: „Georges Sand, chasseur, 5e Bataillon, 11e Legion“. Să înțelege de sine, că acesta a produs mult haz în Paris.

* * *

Prânz electric. „Clubul experimental Franklin“ din New-York din incidentul aniversării esistenței sale de un an, a arangiat o cină foarte interesantă. Sala a fost lu-minată electric, mâncările au fost aduse în sală pe un tren mic electric; ele au fost pregătite cu ajutorul elec-tricității. La un capăt al mesii se afla un fonograf, care a salutat pe óspeți și după plésa primă a rostit o vor-

bire frumoasă. În decursul prânzului un alt aparat fo-nografic a cântat melodii încântătoare, cari au fost cântate în el înainte cu cinci ani, cu ocasiunea espositiei univer-sale din Paris. După prânz a cădút o adevărată plóie de flori pe capetele óspeților; florile aceste în decursul prânzului au atěrnat prin putere magnetică pe sirme, și îndată ce curentul magnetic s'a intrerupt, au cădút jos. Când s'au sculat óspeții dela masă un fonograf a cântat marșul cel mai nou.

* * *

Proverb spaniol. Când fata îți este de optspre-dece ani, mărită-o după un bărbat, care este mai mult ca ea; când e de douăzeci de ani, după unul egal cu ea; ér la treiđeci de ani după acela, care o cere áltaiu.

Anecdote.

Dela Ploiești.

Un țigan dela Ploiești
S'un boeriu dela Albești
Merg cu trenul la Pitești.
— Măi țigane de voesci
Hai spune-mi de unde ești?
„Eu sunt chiar dela Ploiești.“
— Atunci măgar mare ești.“
„Hm, da bine o nimeresci,
Mai ăi-mi odat' de unde ești
Că nu mă mai păcălesci
Că nu mai ăic din Ploiești.“
— Eu te întreb, dar te căiesci
Că tu nu scii ce vorbesci.
Spune-mi deci de unde ești?“
„Te-am mințit nu-s din Ploiești
Căci sunt dela Bucuresci.“
— Bravo! Mare măgar ești.“
„Cum drac faci de-o potrivesci
De mereu mă păcălesci,
Eu acum n'am ăis Ploiești
Eu am ăis din Bucuresci.
Acum nu mă păcălesci
De-ai mai fi pe cât mai ești,
Am aflat eu cum vorbesci.
Đi-mi ș'acum de unde ești?
De veđi ăeu mă păcălesci?“
— Bine, dacă chiar poftesci
Spune-mi drept de unde ești?
„Nu gândi c'o potrivesci,
Că eu nu sum din Ploiești
Dar nici dela Bucuresci
Eu sunt togmăi din Pitești.“
— Mare măgar ș'acum ești.“
„Cum drac faci de nimeresci
De ș'acum mă păcălesci
Pare că curat nu ești.
Acum te rog să-mi povestesci
D-ta de unde ești?
Dar ai grijă cum vorbesci,
Ca să nu mi te căiesci,
Că și eu ăic măgar ești.“
— Pe min' nu mă păcălesci
Că nu scii cu cin' vorbesci.
De vrei să sci, io-s dela țară

„Bun răspuns e dela țară
 S'ar nimeri să-ți dă cioră
 Dar tot eu sunt de ocară
 Mai bin' tac întâia-ora
 Și te'ntreb a doua ora.
 Dăci că ești chiar dela țară,
 Dar din ce loc, cea vouă.
 — Din ce loc? Din Dorohoiu.
 „O să-ți dă că ești cioroi
 Dar atunci e rău de noi,
 Mai bin' tac și te provoc
 Ca să-mi spui acum pe loc
 Dacă ești așa isteț
 Spune-mi din care județ?
 — Din județul Prahova“
 „Măgar ești și D-ta
 Ori să lovesce ori ba“.

Ploesci în Maiu, 1894.

I. Căndea.

* * *
Numele spaniolilor. Spaniolii au avut totdeauna plăcerea de a purta nume multe. Pe guvernatorul Madridului îl cheamă: Don José del Barea y Gayoso de Cos Cobos Pando Teller Girou Gondinez de Paz Dungle de Tamannes.

Cu privire la aceste nume lungi, s'au făcut mai multe glume. Așa între altele se spune, că pe la începutul secolului present, când încă exista în Spania vama de pod, fiecare trecător trebuia să plătească atâția maraveđi (doi cruceri), câte nume avea. Se dăce că au trecut odată preste un pod doi spanioli, un castilian și un asturian. Castilianul era superb și risipitor, ăr asturianul era mai modest și cruțător. Castilianul își spuse superb vămășului toate numele și titlurile nobilitare și trebui să plătească ca vamă optzeci de maraveđi. Asturianul mai modest scose din buzunar numai doi maraveđi și grăi: „Apenas me clamo Pedro“, adică: abia mă cheamă Petru.

Sentința acăsta a devenit în Spania proverbială, de câte ori spaniolul vrea să dea a înțelege, că pentru câștig își jertfesece onórea dăce: Apenas me clamo Pedro.

Tot în Spania s'a întâmplat, că un cavaler inopțând pe drum, a bătut la porța unei cetăți, să il slobódă înlăuntru. Pădătorul întrebă că cine este, ăr cavalerul înșiră toate numele lui. Avea cincispredece nume.

— Pe atâția nu putem lăsa în cetate — dăse pădătorul, cugetând, că sunt vre-o cincispredece afară.

De ale casei.

Despre îngrijirea părului. (Urmare). Părul în general nu trebuie a-l purta nici prea lung, nici prea scurt, cum fac unii de l taie până la piele, acăsta este o rea datină, căci părul tăiat mărunt de tot, nu mai are putere de a mai crește și se răresce din ce în ce, până ajunge la pleșuvie.

O persoană sănătósă, nefăcând nici un fel de abus, spălându-și capul și corpul cel puțin odată pe săptemână, peptenându-se regulat cu un pieptene des, pentru a curăți capul de praf și mătretă, și ungând părul cu unt de alune prospăt, în care se va pune puțin unt de lămâie pentru a-i da un miros plăcut, părul nu numai că nu cade dar crește foarte frumos.

Ori ce fel de pomeđi sunt foarte vătămătóre părului, din cauza multor mirosuri tari, cari irită rădă-

cina și fac să cadă și să albescă părul curând. Étă ce dăce Martial în privința pomeđilor și parfumurilor, că parfumurile și pomeđile servă mai mult a acoperi urăciunile și a înlătura mirosul cel urit ce-l au unii ómeni din cauza necurăteniei. „Non bene olet, qui bene semper olet“.

Capul trebuie ținut totdeauna rece. Dedarea de a purta căciuli prea grele și călduróse, produce congestiuni cerebrale; afară numai în climatele prea reci se póte întrebuița o căciulă mai căldurósă. Marele medic Hufeland dăce:

„Pentru ca omul să trăiescă mult și se aibă o minte ageră și un corp sănétos, trebuie a ținea capul rece și piciórele calde“.

Ori-cine este dator, ca în fie-care dă să-și peptene capul, curățind cu un piepten mai des mătretă, care nu este alteceva de cât epiderma (pielea) uscată, ce cade.

Sunt multe persoane, care au prea multă mătretă, care nu se curăță decât spălând regulat părul și ungându-l cu unt de alune sau migdale.

Văpsirea părului asemenea este foarte stricăciósă, căci de multe ori se întâmplă, de părul cade de tot și produce cele mai grave bóte de creeri și de multe ori chiar intoxicațiune (inveninare).

(Va urma.)

Dr. Elefterescu.

Găcitură de șac.

de

Ana Amalia Laslo (Toldal).

foc...	Și	de,	mă	ză-	'mi	ríd	desc
un-	ne	dra-mi	ochii-	ne-	gân-	bo-	trag
mân-	sul	sce	Um-	de,	stau,	De	sau
ne-	ori	ti-	ti-	nóp-	as-	că-	ve-
stín-	de	tea	cun-	blu,	Tot	vor-	por-
și	pot	de	la	besc	ta,	sce	tră
Un-	ne-	sul	mă	cel	ar-	nese	Di-*
'mi	pot	loc,	de'n	pa-	Nu	a-	Și

Să póte deslega după săritura calului.

Să începe dela silaba însemnată cu stelută.

Terminul de deslegare e până la 17:29 Iuniu a. e.

Corespondența.

M. D. în Sistarovetz. Deslegarea aritmogrifului din Nr. 6 nu e completă. Vă rugăm a trimite și cuvintele din quadrate

S. D. în Z. Nu să póte publica.

V. T. în Brăila. Scrisórea o am primit. Găcitură prelucrată să va publica.

Red.